

Datum van inontvangstneming : 17/07/2025

Zaak C-342/25 [Stogenchev]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

20 mei 2025

Verwijzende rechter:

Sofiyski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 mei 2025

Verdachten:

DS

KW

In tegenwoordigheid van:

Sofiyska gradska prokuratura (openbaar ministerie van de stad Sofia, Bulgarije)

Voorwerp van het hoofdgeding

Strafprocedure tegen twee politieambtenaren wegens het eisen van omkoopgeld voor het verrichten van ambtshandelingen.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Het verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend overeenkomstig artikel 267 VWEU en betreft de uitlegging van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) en artikel 7, leden 2 en 3, van richtlijn 2012/13.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Prejudiciële vragen

1. Is een uitlegging van een grondwettelijke bepaling die de verdachte recht op rechtsbescherming in gerechtelijke procedures garandeert (artikel 122, lid 1, van de grondwet van de Republiek Bulgarije), volgens welke:

- het recht op rechtsbescherming tegen een tijdens de bewijsgaring begane schending van de privésfeer van de verdachten tot uitdrukking komt in het verbod op het gebruik van de desbetreffende verkregen bewijzen, en

- het recht op rechtsbescherming tegen gerechtelijke vervolging eveneens tot uitdrukking komt in het verbod op het gebruik van de desbetreffende verkregen bewijzen,

verenigbaar met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47, eerste en tweede alinea, van het Handvest wanneer er hooguit sprake is van een minimale schending van de privésfeer van de verdachten, deze schending geen gevolgen heeft voor de betrouwbaarheid van de verkregen bewijzen, al deze bewijzen ontlastend alsook van wezenlijk belang zijn ter onderbouwing van de verklaring van onschuld van de verdachten en de naar behoren over de onregelmatige bewijsgaring geïnformeerde verdachten na overleg met hun advocaten uitdrukkelijk te kennen geven dat zij de bewijzen willen gebruiken?

2. Is een uitlegging van het nationale recht die inhoudt dat, wanneer de rechter vaststelt dat sommige bewijzen wegens procedurele onregelmatigheden mogelijkwijs niet mogen worden gebruikt of vanwege deze onregelmatigheden helemaal niet mogen worden gebruikt, hij de verdachten daarvan in kennis stelt zodat zij hun verdediging in het licht daarvan kunnen voorbereiden, verenigbaar met artikel 7, leden 2 en 3, van richtlijn 2012/13 en met artikel 47, tweede alinea, van het Handvest?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof

Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU): artikel 19, lid 1, tweede alinea

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: artikel 47 en artikel 51, lid 1

Overeenkomst opgesteld op basis van artikel K.3, lid 2, onder c), van het Verdrag betreffende de Europese Unie ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (hierna: „overeenkomst”): artikelen 1, 2, 5 en artikel 7, lid 1

Besluit 2007/751/EG van de Raad van 8 november 2007 betreffende de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot de Overeenkomst, opgesteld op basis van artikel K.3, lid 2, onder c), van het Verdrag betreffende de Europese Unie ter bestrijding

van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn

Richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures: artikel 7, leden 2 en 3

Arrest van 17 december 2015, WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832)

Arrest van 17 januari 2019, ████████ e. a. (C-310/16, EU:C:2019:30)

Arrest van 6 oktober 2020, État luxembourgeois (Rechtsbescherming tegen een verzoek om inlichtingen in belastingzaken) (C-245/19 en C-246/19, EU:C:2020:795)

Arrest van 21 december 2021, Euro Box Promotion e. a. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 en C-840/19, EU:C:2021:1034)

Arrest van 2 maart 2021, A.B. e. a. (Benoeming van de rechters bij de Sąd Najwyższy - Beroep) (C-824/18, EU:C:2021:153)

Arrest van 19 november 2019, A. K. e.a. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy) (C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982)

Arrest van 8 mei 2025, ████████ (C-530/23, EU:C:2025:322)

Arrest van 6 oktober 2022, Politsei- ja Piirivalveamet (Inbewaringstelling – Risico op het plegen van een strafbaar feit) (C-241/21, EU:C:2022:753)

Arrest van 28 november 2024, PT II (Schikking tussen de openbaar aanklager en de dader van een strafbaar feit) (C-398/23, EU:C:2024:996)

Rechtspraak van het Hof met betrekking tot de ontvankelijkheid van onrechtmatig verkregen bewijzen: arresten in de zaken C-419/14, C-310/16, C-107/23 PPU, C-746/18, C-511/18, C-157/21, C-530/23

Rechtspraak van het Hof op grond waarvan het in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest neergelegde recht op een doeltreffende voorziening in rechte moet worden uitgelegd overeenkomstig artikel 6 en artikel 13 EVRM: arresten in de zaken C-357/19, C-158/21, C-824/18. Op basis daarvan haalt de verwijzende rechter in de punten 115 tot en met 125 van de verwijzingsbeslissing een aantal arresten van het EHRM aan ter onderbouwing van zijn zienswijze.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Konstitutsia na Republika Bulgaria (grondwet van de Republiek Bulgarije; hierna: „GW”): artikelen 7, 56, 121 en 122

Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht; hierna: „NK”): artikel 93, artikel 301 (delictsomschrijving van corruptie) en artikel 302 (corruptie gepleegd door 1. „een politie- of opsporingsambtenaar”; 2. door middel van afpersing door machtsmisbruik”). In het bijzonder:

Artikel 301 (1) „Een ambtenaar die een geschenk of een voordeel van welke aard ook eist of aanvaardt zonder daarop recht te hebben, of die ingaat op het aanbod of de toezegging van een geschenk of een voordeel teneinde een ambtshandeling te verrichten of na te laten of omdat hij een ambtshandeling heeft verricht of nagelaten, wordt wegens corruptie gestraft met een vrijheidsstraf van ten hoogste zes jaar en een geldboete van ten hoogste vijfduizend [Bulgaarse] lev [BGN].”

Nakazatelno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering; hierna: „NPK”): artikelen 29, 31, 104, 105, 160, 161, 174, 292, 301 en 305. In het bijzonder:

Artikel 105 [OMISSIS] (2) „Bewijzen die niet zijn verzameld of overgelegd volgens de in deze wet vastgestelde regels en procedures, zijn niet-ontvankelijk.”

Zakon za spetsialnite razuznavatelni sredstva (wet inzake de bijzondere opsporingsmethoden; hierna: „ZSRS”): artikelen 2, 5, 6, 9, 11 en 15

Korte beschrijving van de feiten en de procedure

- 1 Bij de verwijzende rechter is een aanklacht ingediend waarin wordt gesteld dat een politieambtenaar op 15 mei 2020 door middel van afpersing door machtsmisbruik geldbedragen had geëist van een persoon (die verdacht was van het plegen van twee strafbare feiten, namelijk het besturen van een taxi zonder te voldoen aan de wettelijke voorschriften en het illegaal vervoer van migranten naar de westelijke grens met gebruikmaking van dit voertuig) in ruil voor het verrichten van een ambtshandeling, namelijk de teruggave van de taxi aan deze persoon zonder hem aan te klagen voor het smokkelen van migranten. Dit feit werd gekwalificeerd als een misdrijf in de zin van artikel 302, punten 1 en 2, juncto artikel 301, lid 1, NK (corruptie). Volgens de aanklacht kreeg de betrokken politieambtenaar de hulp van een tweede politieambtenaar die zijn kantoor ter beschikking had gesteld om de geldbedragen in ontvangst te nemen.
- 2 Op 18 mei 2020 heeft de betrokken persoon van dit feit aangifte gedaan ten kantore van de Ministerstvo na vatreshnite raboti (ministerie van Binnenlandse Zaken; hierna: „MVR”).
- 3 Volgens het openbaar ministerie heeft de betrokken persoon op 26 mei 2020 een geldbedrag overhandigd aan de eerste politieambtenaar, waarbij de nummers van de bankbiljetten waren genoteerd; op 29 mei 2020 heeft hij hem een tweede geldbedrag overhandigd, waarbij de bankbiljetten dit keer met een chemisch middel waren behandeld. Beide overhandigingen vonden plaats in het kantoor van de tweede politieambtenaar. Vijftien minuten na de geldoverhandiging op 29 mei 2020 heeft de MVR een operatie in gang gezet waarbij beide politieambtenaren

werden gearresteerd; tijdens een doorzoeking in het kantoor van de tweede politieambtenaar werd het op die dag overhandigde geldbedrag aangetroffen en in beslag genomen.

- 4 De belangrijkste bewijsbron is de getuigenverklaring van de betrokken persoon die daarin heeft gesteld door de politieambtenaren te zijn gechanteed om omkoopgeld te betalen. Met betrekking tot de datums 26 mei 2020 en 29 mei 2020 heeft hij verklaard dat hij het geldbedrag op instructie van de eerste politieambtenaar in het kantoor van de tweede politieambtenaar heeft achtergelaten. Aangezien de verdachten hebben gebruikgemaakt van hun zwijgrecht, is de getuigenverklaring van de betrokken persoon van essentieel belang voor de vaststelling of de strafbare feiten daadwerkelijk zijn gepleegd.

Rechterlijke bevelen tot aanwending van bijzondere opsporingsmethoden

- 5 Op 21 mei 2020 heeft de toezichthoudende openbare aanklager drie met redenen omklede verzoeken ingediend om uitvaardiging van een rechterlijk bevel tot aanwending van bijzondere opsporingsmethoden jegens beide politieambtenaren en de betrokken persoon (met diens toestemming). De rechterlijke bevelen zijn op dezelfde dag uitgevaardigd, maar de motivering daarvan is algemeen en onsamenhangend, zonder nadere precisering van de personen jegens wie de bijzondere opsporingsmethoden moeten worden aangewend en bovendien zonder enige verwijzing naar de rechtvaardigingsgronden van de ingediende verzoeken. De verwijzende rechter is dan ook van mening dat elke motivering ontbreekt, hoewel de aanwending van bijzondere opsporingsmethoden alleen dan rechtmatig is als het rechterlijke bevel daartoe naar behoren is gemotiveerd (artikel 174, lid 4, NPK en artikel 15, lid 1, ZSRS).
- 6 Er zijn twee soorten bijzondere opsporingsmethoden aangewend. Ten eerste werden de ontmoetingen tussen de beide politieambtenaren en de betrokken persoon audiovisueel geregistreerd met behulp van een technisch apparaat (verborgen camera) dat door laatstgenoemde werd gedragen. Ten tweede waren de bankbiljetten van het geldbedrag dat de betrokken persoon volgens het openbaar ministerie op 29 mei 2020 in het kantoor van de tweede politieambtenaar aan de eerste politieambtenaar had overhandigd en dat vervolgens in dat kantoor werd aangetroffen, behandeld met een speciaal middel.

Doorzoeken en inbeslagnemingen, en rechterlijke bekrachtiging daarvan

- 7 Op 27 mei 2020 heeft de bevoegde opsporingsinstantie officieel (bij schriftelijk besluit) besloten om fouilleringen, doorzoeken en inbeslagnemingen bij de verdachte politieambtenaren uit te voeren om de hun beiden als omkoopgeld overhandigde geldbedragen op hen of in de door hen gebruikte ruimten aan te treffen. Vervolgens heeft de opsporingsinstantie de planning van deze onderzoeksmaatregelen vastgesteld.

- 8 Ondanks het voornemen om doorzoeken en inbeslagnemingen uit te voeren, was er van tevoren geen verzoek om een rechterlijk bevel ingediend. In plaats daarvan werden de beide politieambtenaren op 29 mei 2020 gearresteerd en volgden onmiddellijk daarop vijf doorzoeken en inbeslagnemingen: in de kantoren en in de woningen van de beide politieagenten en in de auto van één van hen.
- 9 De vijf processen-verbaal werden op de volgende dag door de rechter bekrachtigd. In het licht van de vooraf geplande arrestatie van de verdachte politieambtenaren gaat de verwijzende rechter ervan uit dat er geen beletsel was om van tevoren te verzoeken om een rechterlijk bevel tot doorzoeking en inbeslagneming. Volgens de verwijzende rechter zijn doorzoeken en inbeslagnemingen alleen rechtmatig als zij vóór uitvoering ervan door de rechter zijn bevolen (artikel 161, lid 1, NPK). In het hoofdgeding was er geen sprake van een situatie van dreigend gevaar waarin doorzoeken en inbeslagnemingen bij wijze van uitzondering zijn toegestaan zonder voorafgaand rechterlijk bevel maar met ex-post bekrachtiging door de rechter (artikel 161, lid 2, NPK).

Bij doorzoeken en inbeslagnemingen en met aanwending van bijzondere opsporingsmethoden verkregen bewijzen

- 10 De verborgen-camerabeelden tonen de ontmoetingen tussen de betrokken persoon en de politieambtenaren. Hun doen en laten is helder in beeld gebracht en hun gesprekken zijn duidelijk te volgen. Op de beelden is niet te zien dat de betrokken persoon het geldbedrag in het kantoor van de tweede verdachte achterlaat (zoals hij in zijn getuigenverklaring heeft beweerd).
- 11 Bovendien werden er op 29 mei 2020, na de arrestatie van de verdachten, doorzoeken uitgevoerd om het omkoopgeld te vinden. In het kantoor van de tweede politieambtenaar werd het met het speciale middel behandelde geld, dat de betrokken persoon volgens zijn getuigenverklaring op instructie van de politieambtenaren daar had achtergelaten, aangetroffen. Het geldbedrag dat de betrokken persoon naar eigen zeggen op 26 mei 2020 aan de politieambtenaren had overhandigd, werd bij de vijf doorzoeken echter niet aangetroffen. Hoewel bij de politieambtenaren bepaalde geldbedragen werden aangetroffen, bevonden zich daaronder geen van de bankbiljetten die aan de betrokken persoon ter hand waren gesteld en die hij naar eigen zeggen op 26 mei 2020 aan de politieambtenaren had overhandigd.
- 12 Onmiddellijk na de arrestatie van de beide politieambtenaren werden er swabs genomen van hun handen om daarop mogelijke sporen te vinden van de merkstof die op de bankbiljetten van het tweede geldbedrag was aangebracht. Deze swabs zijn tijdens het vooronderzoek en de gerechtelijke procedure onderzocht door deskundigen die geen sporen van de merkstof hebben aangetroffen.

Verder verloop van de procedure in het hoofdgeding

- 13 Zoals uit de bovenstaande punten 5 en 9 valt op te maken, is de verwijzende rechter van mening dat er procedurele onregelmatigheden zijn begaan bij de aanwending van bijzondere opsporingsmethoden (op het lichaam van de betrokken persoon aangebrachte verborgen camera waarmee zijn ontmoetingen met de verdachten zijn gefilmd, gemerkte bankbiljetten) en bij de doorzoeken en inbeslagnemingen in de kantoren en woningen van de verdachten en in de auto van één van hen. Dit heeft tot gevolg dat artikel 105, lid 2, NPK toepassing vindt, wat erop neerkomt dat de door de aanwending van bijzondere opsporingsmethoden en bij de doorzoeken en inbeslagnemingen verkregen bewijzen niet mogen worden gebruikt.
- 14 Niettemin was voldaan aan de materiële voorwaarden voor de aanwending van bijzondere opsporingsmethoden en voor de uitvoering van doorzoeken en inbeslagnemingen. Bovendien leveren de bij de aanwending van deze bewijsgaringsmethoden begane procedurele onregelmatigheden slechts een minimale aantasting op van de rechtspositie van de verdachten en hebben zij geen gevolgen voor de betrouwbaarheid van de verkregen bewijzen die alleen gunstig voor de verdachten uitvallen.
- 15 Om deze redenen heeft de verwijzende rechter op 27 mei 2024 de Konstitusionen sad (grondwettelijk hof; hierna: „KS”) verzocht om ongrondwettigverklaring van artikel 105, lid 2, NPK. Ter motivering van dit verzoek heeft deze rechter aangevoerd dat deze bepaling in strijd is met de bepalingen van artikel 121, lid 2, GW (gerechtelijke procedures moeten zijn gericht op waarheidsvinding) en artikel 122, lid 1, GW (verdachten hebben recht op rechtsbescherming in gerechtelijke procedures).
- 16 Bij beslissing nr. 7 van 27 juni 2024 in zaak nr. 20/24 heeft de KS dit verzoek niet-ontvankelijk verklaard. De verwijzende rechter vat de beslissing van de KS aldus op dat artikel 105, lid 2, NPK, waarin is bepaald dat onrechtmatig verkregen bewijzen niet mogen worden gebruikt, altijd in het voordeel van de verdachte speelt. Volgens de KS beschermt deze bepaling de verdachte zowel tegen de reeds begane schending van zijn rechten bij de bewijsgaring alsook tegen gerechtelijke vervolging, aangezien de onrechtmatig verkregen bewijzen niet tegen hem mogen worden gebruikt. De verwijzende rechter wijst er evenwel op dat de KS voorbij is gegaan aan de feiten van het hoofdgeding waarin de onrechtmatig verkregen bewijzen alleen in het voordeel van de verdachten spreken.
- 17 Aansluitend op de beslissing van de KS heeft de verwijzende rechter de verdachten en hun advocaten uitdrukkelijk op de hoogte gebracht van de begane procedurele onregelmatigheden bij de bewijsgaring door middel van bijzondere opsporingsmethoden, doorzoeken en inbeslagnemingen. Tijdens de terechtzittingen na afloop van het vooronderzoek hebben de advocaten vrijspraak voor de verdachten gevorderd en zich daarbij juist beroepen op de onrechtmatig

verkregen bewijzen door middel van bijzondere opsporingsmethoden, doorzoekingen en inbeslagnemingen (zie de bovenstaande punten 10-12).

- 18 In die omstandigheden en aangezien de KS in zijn eerste beslissing was voorbijgegaan aan de bijzondere feitelijke context waarin artikel 105, lid 2, NPK rechtsgevolgen sorteert, heeft de verwijzende rechter de KS op 27 februari 2025 opnieuw verzocht om de ongrondwettigheid van deze bepaling vast te stellen.
- 19 Bij beslissing nr. 2 van 8 mei 2025 in zaak nr. 3/2025 heeft de KS dit verzoek afgewezen op grond dat er over deze vraag reeds uitspraak was gedaan.
- 20 Volgens de verwijzende rechter legt het Bulgaarse grondwettelijk hof artikel 122, lid 1, GW (dat de verdachte het recht op rechtsbescherming garandeert) aldus uit dat de toepassing van artikel 105, lid 2, NPK in het hoofdgeding volledig verenigbaar is met deze bepaling. Meer in het bijzonder:
  - is er naar behoren rekening gehouden met het recht van de verdachten op rechtsbescherming tegen schending van hun privésfeer door procedurele onregelmatigheden bij de bewijsgaring, aangezien de met deze onderzoeksmaatregelen onrechtmatig verkregen bewijzen niet mogen worden gebruikt;
  - is er naar behoren rekening gehouden met het recht van de verdachten op rechtsbescherming tegen de tegen hen ingestelde gerechtelijke vervolging, aangezien de onrechtmatig verkregen bewijzen niet mogen worden gebruikt.

Dit geldt ongeacht het feit dat 1) de aantasting van de rechtspositie van de verdachten minimaal is en geen gevolgen heeft voor de betrouwbaarheid van de verkregen bewijzen; 2) de bewijzen in het voordeel van de verdachten spreken, en 3) de verdachten, na op de hoogte te zijn gebracht van de gebrekkige bewijsvoering, de onrechtmatig verkregen bewijzen alsnog wensten te gebruiken en tot de kern van hun verdedigingsstrategie hebben gemaakt.
- 21 In het licht van deze uitlegging mogen de door middel van doorzoekingen, inbeslagnemingen en bijzondere opsporingsmethoden onrechtmatig verkregen bewijzen niet worden gebruikt. Bijgevolg zal de rechter alle argumenten van de verdediging, die juist op deze bewijzen steunen, automatisch terzijde schuiven en onbeantwoord laten. De rechter zal de feiten vaststellen aan de hand van de overige bewijzen die overeenkomstig de procedureregels zijn verkregen. Dit komt erop neer dat de rechter in essentie rekening zal houden met de getuigenverklaring van de betrokken persoon (die beweert dat van hem omkoopgeld is geëist en dat hij tot twee keer toe geldbedragen aan de verdachten heeft overhandigd), zonder dat hij de mogelijkheid heeft om diens beweringen te toetsen aan de daarmee tegenstrijdige bewijzen die niet mogen worden gebruikt.
- 22 De verwijzende rechter betwijfelt of deze uitlegging van artikel 122, lid 1, GW verenigbaar is met het Unierecht dat onbetwistbaar voorrang heeft boven de grondwet. Derhalve verzoekt hij om een prejudiciële beslissing over de omvang

van het recht op een doeltreffende voorziening in rechte in de zin van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

Eerste prejudiciële vraag

Toepasselijkheid van het Unierecht op het hoofdgeding

- 23 Volgens het nationale recht zijn beide politieambtenaren „ambtenaren” in de zin van artikel 93, punt 1, onder a), NK, aangezien zij in opdracht van een overheidsinstelling (namelijk de MVR) officiële bevoegdheden en gezag uitoefenen (wetshandhaving, in hun hoedanigheid van opsporingsambtenaren, in geval van informatie of aanwijzingen dat er een strafbaar feit is gepleegd). Bijgevolg betreft het hoofdgeding een strafbaar feit dat is gepleegd door nationale ambtenaren in de zin van artikel 1, onder c), van de overeenkomst. Bovendien heeft de aanklacht betrekking op twee strafbare feiten die vallen onder het begrip „passieve corruptie” in de zin van artikel 2 van de overeenkomst.
- 24 Het Hof heeft zich reeds uitgesproken over een vraag die vrijwel identiek is aan de hier aan de orde zijnde vraag (arrest van 17 januari 2019, ████████ e.a., C-310/16, EU:C:2019:30), meer bepaald of het verenigbaar is met het Unierecht dat door middel van bijzondere opsporingsmethoden verkregen bewijzen wegens een procedurele onregelmatigheid (de toestemming voor telefoontaps werd gegeven door een onbevoegde rechterlijke instantie) niet mogen worden gebruikt. Het Hof is tot de slotsom gekomen dat „strafprocedures wegens strafbare feiten ter zake van de btw een tenuitvoerlegging vormen van het Unierecht in de zin van artikel 51, lid 1, van het Handvest” (punt 33). Deze conclusie zou ook moeten gelden voor strafprocedures die wegens de in artikel 2 van de overeenkomst genoemde strafbare feiten zijn ingeleid.
- 25 Vaststaat dat het Unierecht niet de bewijsregels bevat aan de hand waarvan corruptiedelicten moeten worden aangetoond, zodat de bewijsregels van het nationale recht van toepassing zijn. Voor zover het evenwel situaties betreft die door het Unierecht (de overeenkomst) worden beheerst, mogen deze regels de doeltreffendheid van het Unierecht niet aantasten [zie arrest van 17 december 2015, WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832, punten 65 en 66)].
- 26 Om die reden zijn de twee prejudiciële vragen van de verwijzende rechter gesteld tegen de achtergrond van artikel 5 van de overeenkomst, waarin is bepaald dat elke lidstaat de nodige maatregelen treft om ervoor te zorgen dat door nationale ambtenaren gepleegde corruptiedelicten worden gestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties. Deze bestraffing moet plaatsvinden met inachtneming van het grondrecht op rechterlijke bescherming tegen gerechtelijke vervolging (overeenkomstig artikel 19 VEU en artikel 47 van het Handvest),

aangezien de eerbiediging van dit recht een dwingende voorwaarde is voor de rechtmatigheid van sancties.

- 27 Op basis van deze argumenten gaat de verwijzende rechter ervan uit dat de feiten van het hoofdgeding binnen de werkingssfeer vallen van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en van artikel 47 juncto artikel 51, lid 1, van het Handvest. Bijgevolg is het Hof bevoegd om deze bepalingen uit te leggen, daarbij rekening houdend met de concrete omstandigheden van het specifieke geval.

Omvang van het recht op een effectieve rechtsbescherming in de zin van het Unierecht en noodzaak van de prejudiciële verwijzing

- 28 De eerste prejudiciële vraag draait in wezen om de omvang van het recht op een effectieve rechtsbescherming, zoals dat in het Unierecht is verankerd in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en in artikel 47 van het Handvest. Iedere partij heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte [zie bijvoorbeeld arrest van 2 maart 2021, A.B. e. a. (Benoeming van de rechters bij de Sąd Najwyższy - Beroep) (C-824/18, EU:C:2021:153, punt 88)], en wel ter bescherming van haar concrete procesbelangen en niet van andere, daarvan onderscheiden belangen (zoals bijvoorbeeld het voeren van een correcte gerechtelijke procedure, wat kan worden bewerkstelligd door het uitsluiten van alle onrechtmatig verkregen bewijzen).
- 29 Ten eerste staat het buiten kijf dat de rechtspositie (privésfeer) van de verdachten is aangetast door de onrechtmatige doorzoekingen en inbeslagnemingen en door de onrechtmatige aanwending van bijzondere opsporingsmethoden. Vanwege deze aantasting hebben zij recht op een effectieve rechtsbescherming die erin bestaat dat zij in rechte kunnen optreden teneinde die aantasting te laten vaststellen en vergoeding te verkrijgen van de mogelijke schade die zij daardoor hebben geleden [arrest van 6 oktober 2020, État luxembourgeois (Rechtsbescherming tegen een verzoek om inlichtingen in belastingzaken) (C-245/19 en C-246/19, EU:C:2020:795, punt 101)].
- 30 Ten tweede is er tegen de verdachten gerechtelijke vervolging ingesteld. Ook in dezen hebben zij recht op rechtsbescherming, dat onder meer inhoudt dat zij zich kunnen beroepen op bewijzen die gunstig voor hen uitvallen en waarmee zij de geloofwaardigheid van de door de kroongetuige van het openbaar ministerie afgelegde verklaringen kunnen ondermijnen.
- 31 In beide voornoemde gevallen komt het recht op rechtsbescherming in het nationale recht op identieke wijze tot uitdrukking, namelijk in een verbod op het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijzen. In casu vallen deze onrechtmatig verkregen bewijzen evenwel gunstig uit voor de verdachten, zodat zij hun verdediging juist daarop hebben gestoeld.
- 32 Dienaangaande rijst de vraag of een dergelijk verbod op het gebruik van ontlastende bewijzen kan worden beschouwd als een uitdrukking van

rechtsbescherming, laat staan van effectieve rechtsbescherming. Dit verbod vloeit uitsluitend voort uit artikel 105, lid 2, NPK, en deze bepaling geeft uitdrukking aan het recht van de verdachte op rechtsbescherming dat (volgens de uitlegging van de KS) verankerd is in artikel 122, lid 1, GW. Volgens de verwijzende rechter staat het door het Unierecht gewaarborgde recht op een effectieve rechtsbescherming er aan in de weg dat ontlastende bewijzen in een situatie als die in het hoofdgeding niet mogen worden gebruikt op grond dat hierdoor het recht van de verdachte op rechtsbescherming wordt gegarandeerd. Deze uitlegging gaat voorbij aan de kern van het recht op een effectieve rechtsbescherming.

- 33 Juist daarom is de prejudiciële verwijzing noodzakelijk, en wel ter afbakening van de omvang van het in het Unierecht verankerde recht op een effectieve rechtsbescherming dat de verdachte kan inroepen op grond van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest, steeds met inachtneming van de bijzondere omstandigheden van het hoofdgeding.

Tweede prejudiciële vraag

- 34 De tweede prejudiciële vraag wordt gesteld voor het geval dat artikel 105, lid 2, NPK toepassing vindt.
- 35 De rechter beoordeelt de bewijsmiddelen in twee stappen: eerst gaat hij na of er is voldaan aan de procedurele voorschriften inzake rechtmatige bewijsgaring en vervolgens of de in de bewijzen vervatte informatie strookt met de feitelijke gebeurtenissen. Komt de rechter in de eerste stap tot de bevinding dat de procedurele voorschriften zijn geschonden, sluit hij de bewijzen uit (artikel 105, lid 2, NPK) zonder deze op betrouwbaarheid (tweede stap) te toetsen.
- 36 De nationale wet bepaalt ondubbelzinnig dat de rechter de tweede beoordeling in zijn uitspraak meeneemt. Concreet betekent dit dat de rechter in de motivering van zijn uitspraak de inconsistenties in het bewijsmateriaal aantoonst en de redenen uiteenzet waarom hij sommige bewijzen wel en andere niet betrouwbaar acht (artikel 305, lid 3, derde volzin, NPK).
- 37 In de nationale wet is evenwel niet duidelijk bepaald op welk tijdstip de eerste beoordeling moet plaatsvinden. Een mogelijke uitlegging is dat deze beoordeling vóór de motivering van de uitspraak en dus reeds tijdens het vooronderzoek moet plaatsvinden. Concreter gesteld: wanneer (op verzoek van een procespartij of ambtshalve door de rechter) wordt vastgesteld dat er gegronde redenen zijn om bepaalde bewijzen uit te sluiten vanwege schending van de procedurele voorschriften inzake bewijsgaring, moet de rechter de procespartijen in de gelegenheid stellen opmerkingen te maken alvorens te beslissen of de bewijzen al dan niet mogen worden gebruikt.
- 38 Deze uitlegging strookt met artikel 292 NPK waarin is bepaald dat de procespartijen zich ter terechtzitting alleen mogen beroepen op bewijzen die tijdens het gerechtelijk vooronderzoek overeenkomstig de geldende voorschriften

zijn beoordeeld. Deze uitlegging strookt ook met het recht op rechtsbescherming van de verdachte, aangezien hij op deze wijze duidelijkheid verkrijgt over de bewijzen op grond waarvan hij strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld en op basis waarvan hij zijn verdediging kan voorbereiden.

- 39 Niettemin is ook een uitlegging mogelijk volgens welke de beoordeling of is voldaan aan de procedurele voorschriften inzake bewijsgaring, in de uitspraak moet worden meegenomen en niet op eerder tijdstip mag plaatsvinden. Volgens deze uitlegging moet de rechter het einde van de procedure afwachten om zijn objectiviteit en onpartijdigheid te behouden (artikel 29, lid 2, NPK). De verwijzende rechter staat de eerste uitleggingsmogelijkheid voor, en daarom betreft zijn tweede vraag de verenigbaarheid daarvan met het Unierecht.
- 40 Krachtens artikel 7, leden 2 en 3, van richtlijn 2012/13 heeft de verdachte recht op toegang tot de stukken van het dossier. De bewijsstukken bevatten de informatie aan de hand waarvan de rechter de feiten van de zaak vaststelt teneinde tot een beslissing ten gronde te komen.
- 41 Volgens de verwijzende rechter moet artikel 7, leden 2 en 3, van richtlijn 2012/13 aldus worden uitgelegd dat het recht van de verdachte op toegang tot de stukken van het dossier ook het recht omvat om de nodige informatie te verkrijgen over 1) de mogelijke uitsluiting van sommige bewijzen op grond van het vermoeden dat zij in strijd met de procedurele voorschriften zijn verkregen of 2) de uitsluiting van sommige bewijzen op grond van het feit dat zij in strijd met de procedurele voorschriften zijn verkregen.
- 42 Deze uitlegging knoopt aan bij het doel van het gewaarborgde recht op toegang tot de bewijsstukken dat, zoals blijkt uit artikel 7, leden 2 en 3, van genoemde richtlijn, erin bestaat om „een eerlijk verloop van de procedure te waarborgen” en „de voorbereiding van de verdediging mogelijk te maken”, alsook om „de daadwerkelijke uitoefening van de rechten van de verdediging” te waarborgen. Bijgevolg moet het gewaarborgde recht op toegang tot de bewijsstukken de verdachte in staat stellen te begrijpen op grond van welke bewijzen hij wordt beschuldigd, zijn verdediging dienovereenkomstig te organiseren en in voorkomend geval zijn schuld te betwisten, dan wel ervoor te kiezen vrijwillig schuld te erkennen [arrest van 28 november 2024, PT II (Schikking tussen de openbaar aanklager en de dader van een strafbaar feit) (C-398/23, EU:C:2024:996, punt 51, mutatis mutandis)].
- 43 Het is juist dat de verdachte overeenkomstig artikel 7, lid 2, van richtlijn 2012/13 recht op toegang heeft tot „ten minste” alle bewijsstukken. Dit betekent dat hij ook toegang kan hebben tot andere informatie die niet in de „bewijsstukken” is opgenomen. Bij deze andere informatie kan het ook gaan om onrechtmatig verkregen bewijzen die als zodanig niet mogen worden gebruikt.
- 44 In ieder geval moet de verdachte er zekerheid over verkrijgen dat bepaalde informatie is opgenomen in de „bewijsstukken” (aan de hand waarvan de rechter

de feiten van de zaak vaststelt). En deze zekerheid moet er zijn in het stadium van de procedure waarin de verdachte zijn rechten van verdediging daadwerkelijk kan uitoefenen, dat wil zeggen vóór de uitspraak ten gronde.

- 45 De voorwaarde van artikel 47, tweede alinea, van het Handvest dat de rechter onpartijdig moet zijn, laat geen andere conclusie toe. Deze voorwaarde moet aldus worden begrepen dat de rechter objectief en onpartijdig moet blijven door tijdens de behandeling van de zaak geen standpunt over het voorwerp ervan in te nemen. Er moet echter op worden gewezen dat de vaststelling van procedurele onregelmatigheden en de beoordeling van de rechtsgevolgen daarvan, geen rechtstreeks verband houden met het voorwerp van het hoofdgeding. De vraag naar de motivering van de uitgevaardigde rechterlijke bevelen tot aanwending van bijzondere opsporingsmethoden en de vraag of de doorzoekingen en inbeslagnemingen al dan niet in een situatie van dreigend gevaar werden uitgevoerd, zijn vraagstukken van procedurele aard.
- 46 Tot slot verduidelijkt de verwijzende rechter dat de tweede prejudiciële vraag betrekking heeft op twee handelingen van de verwijzende rechter: 1) kennisgeving aan de procespartijen van de procedurele onregelmatigheden bij de bewijsgaring en 2) kennisgeving aan diezelfde procespartijen van het verbod tot gebruik van de desbetreffende verkregen bewijzen wegens deze onregelmatigheden. In het hoofdgeding is de eerste handeling verricht en kan de tweede nog plaatsvinden.
- 47 De verwijzende rechter heeft de procespartijen op de hoogte gebracht van de procedurele onregelmatigheden bij de aanwending van bijzondere opsporingsmethoden en bij de doorzoekingen en inbeslagnemingen. Bijgevolg heeft hij er een rechtmatig belang bij om te vernemen of de door hem verrichte handeling verenigbaar is met het Unierecht.
- 48 Bij een ontkennend antwoord op deze vraag en mocht worden vastgesteld dat de verwijzende rechter met deze kennisgeving partijdig en bevooroordeeld heeft gehandeld, zal de verwijzende rechter de nodige maatregelen treffen om dit gebrek weg te nemen (hij zal zich onbevoegd verklaren, waarna de zaak naar een andere kamer zal worden verwezen).
- 49 Bij een bevestigend antwoord op deze vraag zal de verwijzende rechter de behandeling van de zaak voortzetten en in de loop daarvan noodzakelijkerwijs tot de conclusie komen dat de litigieuze bewijzen moeten worden gebruikt dan wel niet mogen worden gebruikt. Tegen die achtergrond rijst de vraag of een uitlegging van de nationale wet, volgens welke de verwijzende rechter, na partijen te hebben gehoord, de verdachten reeds tijdens de procedure in kennis stelt van zijn beslissing om het bewijsmateriaal al dan niet te gebruiken en hen zodoende in de gelegenheid stelt hun verdediging voor te bereiden, verenigbaar is met het Unierecht.